Raad voor
Sociaal Domein Duiven
meedoen mogelijk maken

Raad voor Sociaal Domein Duiven
P/a Orgelstraat 9
6922 JJ DUIVEN
info@rvsdd.nl
www.rvsdd.nl

Gemeente Duiven
T.a.v. het College van Burgemeester en Wethouders
T.a.v. Ineke Knuiman
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Duiven, 16 januari 2021

Ons kenmerk: 2021-003/KS/vf
Uw kenmerk:
Betreft: Advies notitie 'Samen Sterk'

Geacht College,

De Raad voor Sociaal Domein Duiven heeft van het College van burgemeester en wethouders het verzoek ontvangen om een advies uit te brengen over de notitie 'Samen Sterk'.

De notitie 'Samen Sterk' is in feite de toekomstvisie en transformatieagenda (ook wel uitvoeringsagenda genoemd) en daarmee wil de gemeente Duiven een toekomstbestendig beleid uitzetten. Dit document verschaft inzicht in het complexe terrein van het sociaal domein en probeert een weg te vinden naar de balans tussen beschikbare financiële middelen en passende zorg voor mensen die ondersteuning nodig hebben om zo volwaardig mogelijk mee te kunnen (blijven) doen.

Uw verzoek plaatst de Raad voor Sociaal Domein in een historisch perspectief. Vanaf 2005 werd duidelijk dat door de toenemende vergrijzing en ontgroening, alsmede door de complexiteit van de samenleving, de druk op de zorg zou toe nemen en het steeds lastiger zou zijn om in de toekomst deze nog betaalbaar te laten zijn. Het idee dat de gemeente, die dichter bij de inwoners staat, de zorg beter en efficiënter zou kunnen uitvoeren, onderschrijven wij. De gemeenten hadden in 2015 nooit de decentralisaties met een enorme korting op de budgetten van het Rijk goed moeten keuren. De gemeenten zouden de toename door vergrijzing en ontgroening en de complexe samenleving hebben kunnen opvangen, omdat zij dichter bij de burgers staan en efficiënter werken, maar dan wel zonder de korting door het Rijk.

Algemeen
Voor de oplossingsrichting in de notitie 'Samen Sterk' wordt er ingezet op verbetering van zorg, samenwerking, innovatie, preventie en overleg met betrokken inwoners op basis van concrete acties. De Raad voor Sociaal Domein Duiven vindt de notitie 'Samen Sterk' erg oppervlakkig, weinig onderbouwd en onvoldoende concreet. In de notitie wordt regelmatig gesproken over uitdagingen en er worden veel veronderstellingen gedaan. Zo wordt er nauwelijks ingegaan op de oorzaken van de groei van de zorg. De notitie is erg gericht op de kwantiteit en minder op de kwaliteit en daarbij zijn de financien leidend. Daarnaast zijn de begrippen preventie, zelfredzaamheid, innovatie en overleg met de inwoners onvoldoende concreet uitgewerkt. In het vervolg van het advies zullen wij hierop ingaan.

Specifiek
De ambitie in de notitie is hoog en de verwachtingen zijn groot. Of er echter bij het opstellen van deze notitie ook rekening gehouden is met het rapport van het Sociaal Cultureel Plan 'Sociaal Domein op koers' vragen wij ons af. Het Sociaal Cultureel Planbureau stelt immers dat de decentralisaties mislukt zijn en relativeert de te hoge verwachtingen van de politiek over de decentralisaties. Verder komt het SCP tot de conclusie dat er een grens zit aan zelfredzaamheid, eigen regie en het doen van een beroep op de eigen omgeving.

We missen ook de kaders voor zelfredzaamheid. Nu wordt gesteld dat als iemand met een hulpvraag komt, dat die persoon niet redzaam is. Wij willen het omdraaien. Iemand die hulp durft te vragen, is in onze ogen wèl zelfredzaam. Bovendien maken wij ons zorgen om de mantelzorgers. Deze staan al onder grote druk en deze druk zal alleen op basis van de beleidsvoornemens alsmaar toenemen.

Wij adviseren het College om bij de verdere beleidsontwikkeling en uitvoering rekening te houden met de opmerkingen en aanbevelingen van het Sociaal Cultureel Planbureau en dat er een grens zit aan zelfredzaamheid, eigen regie en het doen van een beroep op de eigen omgeving.

Wij adviseren het College om te zorgen dat de druk op de mantelzorgers op basis van de beleidsvoornemens niet verder toeneemt.

In de notitie wordt gesteld dat de kwaliteit van de zorg gehandhaafd blijft. Er wordt zorg op maat geleverd, maar de gemeente werkt met vaste leveranciers en dat staat in principe haaks op het recht van keuzevrijheid. Burgers met een PGB moeten zelf zorg in kunnen kopen, onafhankelijk van de zorg die de gemeente zelf heeft ingekocht.

Wij adviseren het College om aan te geven hoe de keuzevrijheid gestalte wordt gegeven.

In de notitie ligt de focus sterk op de nuldelijn en wij vragen ons met zorg af of dit haalbaar is en of dit daadwerkelijk zal leiden tot een afname van de behoefte aan zwaardere zorg. In het verleden is er immers behoorlijk bezuinigd op de basis welzijnsvoorzieningen en het jeugd- en jongerenwerk. De basis dient op orde te zijn, voordat er van de nuldelijn gebruik kan worden gemaakt.

Wij adviseren het College om in de komende jaren te investeren in de basiswelzijnsvoorzieningen en het jeugd- en jongerenwerk om daarna gebruik te kunnen maken van de nuldelijn.

Ouderen zullen in de toekomst nog langer thuis blijven wonen en dat gaat gepaard met toenemende lichamelijke beperkingen en daardoor zal er steeds meer een beroep gedaan worden op de voorzieningen. In de notitie wordt uitgegaan van een besparing. Dit is volgens ons in tegenstrijd met elkaar.

Wij adviseren het College om duidelijkheid te verschaffen over deze tegenstelling.

Er zijn geen ontmoetingsplaatsen of buurthuizen meer waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten. De ontmoetingsplekken die er nu zijn, stralen niets uit en zijn ongezellig. Er is een enorme behoefte om elkaar ergens te kunnen ontmoeten. We missen concrete voorbeelden die aangeven dat er een verbinding mogelijk is tussen jeugd, bedrijven en organisaties.

Wij adviseren het College om jeugdvriendelijke ontmoetingsplekken te creëren en de verbinding tussen jeugd, bedrijven en organisaties te stimuleren.

In de notitie wordt als speerpunt de opvoedtelefoon genoemd. De genoemde situaties komen niet alleen bij Nederlandse kinderen voor. De aanpak van dergelijke situaties bij kinderen uit een andere cultuur kan niet op dezelfde manier als bij Nederlandse kinderen. Er moet veel meer gedacht worden vanuit een andere cultuur. Een deel van deze doelgroep beheerst onze taal niet goed of minimaal. De deskundigheid en kennis van de cultuur moeten daarbij leidend zijn.

Wij adviseren het College om bij de uitwerking van de opvoedtelefoon voldoende aandacht te besteden aan kinderen met een andere culturele achtergrond.

We onderschrijven het betrekken van burgers bij de verdere uitwerking van beleid, maar we missen de concrete wijze waarop dit zou moeten gebeuren en vooral voor de jongeren. De participatie van de burgers moet veel laagdrempeliger en tweezijdig zijn. Burgers weten vaak de weg niet hoe ze moeten of kunnen participeren. Je zult je als gemeente af moeten vragen hoe je die openheid kunt creëren. Het is nu lastig om inwoners en vooral de jeugd te mobiliseren. Dit geldt ook voor de inwoners met een andere culturele achtergrond (taalbarrière)!

Burgers met gezondheidsproblemen participeren minder. Participatie vanuit deze groep kan verbetering in hun problematiek opleveren, maar daar zal dan wel aandacht aan moeten worden besteed. Wij vragen ons af hoe de gemeente dit wil bereiken en hoe ze samen gaan werken met de inwoners/jeugd op de langere termijn?

Wij adviseren het College om meer inzicht te geven over de manier waarop participatie ven de inwoners gestalte krijgt.

In de notitie wordt nauwelijks ingegaan op gestapelde problematiek. De Raad voor Sociaal Domein Duiven vraagt zich ook af hoe hiermee omgegaan wordt.

Wij adviseren het College om inzicht te geven hoe omgegaan wordt met gestapelde problematiek.

Wij willen graag weten waardoor de toename in de Jeugdzorg ontstaan is. Als kinderen in een onveilige situatie leven, dan is er vaak sprake van mishandeling. In dergelijke situaties kan er geen beroep op het netwerk gedaan worden. Als er sprake is van een onveilige situatie, dan moet er direct ingegrepen worden door professionals. We zien het als een gevaar als consulenten van de gemeente in dit soort zaken op de stoel van de professionals gaan zitten.

Wij adviseren het College om inzicht te geven in de toename van de jeugdzorg en adviseren om bij onveilige situaties te zorgen dat professionals maatwerk kunnen leveren.

In de notitie ligt de nadruk op het monitoren van de financiën. We zien geen werkelijke innovaties. We adviseren om over de gemeentegrenzen te kijken en op zoek te gaan naar innovatieve initiatieven. Belangrijk is het om tot inzicht te komen. Je kunt leren van de ervaringen van anderen. Daarnaast missen wij concrete voorbeelden voor preventie. In het gesprek dat wij als Raad voor Sociaal Domein hadden met de ambtelijke medewerkers werd duidelijk dat deze er wel zijn.

Wij adviseren het College om de innovaties en preventiemogelijkheden in de notitie concreet aan te geven.

De confrontatie van de trends leidt tot drie opgaven waar de komende jaren de focus opgelegd moet worden. Daarbij moet gedacht worden aan innovatie, preventie en inkoop, regie en bewaking.

Wij denken dat er bij goede informatieverstrekking en communicatie veel meer initiatieven komen uit de bevolking en dat er meer begrip ontstaat voor de financiële problematiek. We vragen ons dan ook af wat de redenen zijn om informatie aan de inwoners en de communicatie met de inwoners niet als een uitdaging te zien.

Wij adviseren het College om een goede en heldere informatievoorziening en communicatie op te zetten.

Schulden komen voor bij alle bevolkingsgroepen van jong tot oud, van laagopgeleiden tot hoogopgeleiden, van lage inkomens tot de hoge inkomens. Het heeft dus invloed op het gehele sociaal domein en ook gevolgen voor de volksgezondheid op sociaal, fysiek en psychisch gebied.

Wij adviseren het College om schuldhulpverlening op te nemen in de notitie.

We missen de verwerking van de uitkomsten van de cliëntervaringsonderzoeken in de notitie, in het beleid en in het dashboard. Het dashboard geeft 30 parameters aan, waarvan er nog 7 verder ontwikkeld moeten worden. 23 parameters geven aantallen en de stand van zaken van de financiën aan en 3 parameters gaan over kwaliteit. Wij vinden dat de kwaliteit van de zorg daardoor onderbelicht is.

Wij adviseren het College om meer parameters voor de kwaliteit van de zorg te ontwikkelen, deze op te nemen in het dashboard en de uitkomsten van de cliëntervaringsonderzoeken daarin te integreren.

In de oplegger bij 'Aandachtspunten in het sociaal domein Duiven' wordt het volgende gesteld: '*In de toekomstvisie wordt ook meegenomen op welke wijze cultuur, sport en welzijn onderdeel uitmaken van één samenhangend geheel.'*

De Raad voor Sociaal Domein Duiven heeft dit samenhangend geheel gemist en is ook van mening dat het van belang is dat de onderdelen cultuur, sport en welzijn deel uitmaken van een samenhangend geheel.

Wij adviseren het College om op korte termijn cultuur, sport en welzijn deel te laten uitmaken van de notitie 'Samen Sterk'.

Ten slotte
In de notitie wordt sterk ingezet op het inzetten van het netwerk, terwijl we te maken hebben met vergrijzing en ontgroening. Daarnaast is er sprake van een toename van kwetsbare mensen, meer mensen met dementie en psychische problemen in combinatie met de verharding en individualisering en toename van de complexiteit van de samenleving. Wij zien hierin een grote tegenstelling. De inzet van het netwerk zal door de vergrijzing en ontgroening afnemen en ook de daarmee gepaard gaande mogelijke besparingen. De gemeente zal moeten zoeken naar datgene wat nog wel kan.

Ook wordt in de notitie het gebruikmaken van zorg als probleem opgevoerd. Wij zien zorg als een oplossing. Het probleem ligt nu bij de financiering van de zorg. Het leveren van zorg moet niet gelijkgesteld worden aan de financiële problematiek. Daarnaast is het van belang dat er zorg op maat geleverd wordt en niet ingezet wordt op alleen goedkopere alternatieven?

Wij adviseren het College om het leveren van zorg anders te benaderen en te zorgen dat inzichtelijk wordt wat nog wel kan en dat zorg op maat geleverd wordt.

Zoals al eerder in dit advies aangegeven is, vindt de Raad voor Sociaal Domein Duiven de notitie 'Samen Sterk' erg opppervlakkig, weinig onderbouwd en onvoldoende concreet. In de notitie wordt regelmatig gesproken over processen, procedures en is erg gericht op de kwantiteit en minder op de kwaliteit en zijn de financien leidend. De Raad voor Sociaal Domein Duiven mist in deze notitie het centraal stellen van de mens, de zorgvrager en de directe omgeving.

Wij adviseren het College om in de notitie 'Samen Sterk' de mens, de zorgvrager en de directe omgeving centraal te stellen.

De Raad voor Sociaal Domein Duiven adviseert het College van burgemeester en wethouders om de adviezen over te nemen en te verwerken in de notitie 'Samen Sterk'. Daarnaast vindt de Raad voor Sociaal Domein Duiven het wenselijk om betrokken te worden bij de voortgang van de ontwikkeling en uitvoering van de notitie 'Samen Sterk. Wij willen eveneens betrokken blijven bij de uitvoering van het dashboard en input geven voor het dashboard. De Raad voor Sociaal Domein Duiven verzoekt het College van burgemeester en wethouders om de gemeenteraad van Duiven op de hoogte te brengen van de adviezen.

Met vriendelijke groeten,
Raad voor Sociaal Domein Duiven



J.P.M. Seijsener
voorzitter